

Мучка М. .З.,

к. філол. н., доцент кафедри філології та перекладу, ІФНТУНГ

Сірецька К. І.,

студентка групи ПФ-13-1, ІФНТУНГ

МУЧКА М. .З., СІРЕЦЬКА К. І.

***ГЕРМЕНЕВТИЧНИЙ ПІДХІД ЯК СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКЛАДАННЯ МЕДІАОСВІТИ***

Феномен «інформаційного суспільства» передбачає, що використання медіаресурсів допомагає глобалізації, швидкому та ефективному обміну інформації, а також співпраці. Незважаючи на усі намагання обмежити вплив медіа на суспільство, медіатехнології і засоби розвиваються відповідно до розвитку суспільства. Ці дві сфери сплітаються у єдине ціле, і розірвати їх неможливо.

Актуальною проблемою сьогодення стали так звані "групи смерті" у соціальних мережах. Попри застереження батьків, вчителів у школах, правоохоронців та повідомлень у ЗМІ знайти такі групи неважко. Один хештег тягне за собою інші, відкривається багато негативу, незадоволення життям, гнівних статусів і діти опиняються на одинці із відчаєм, самотністю та розчаруванням. Саме тому, постає проблема підвищення рівня медіаграмотності молодого покоління. Тож важливо розглянути причини і тип впливу медіа, а також роль медіаосвіти у захисті дітей та підлітків від шкідливого впливу.

Огляд останніх розвідок і публікацій засвідчив, що серед українських дослідників, які вивчають медіаосвіту, В. Бакіров, М. Ватковська, С. Гончаренко, А. Литвин, Л. Стародубцева та ін. Зокрема було розглянуто поняття медіаосвіти та медіаграмотності [8], визначено причини актуальності медіаосвіти у сучасному світі [4; 19], розглянуто вплив різних типів медіа [11; 12]. Зарубіжні дослідники все частіше зосереджують увагу на впливі соціальних медіаресурсів (соціальних мереж) та теоріях «захисту» від цього впливу [13; 14; 15].

Хоча сфера медіаосвіти існує достатньо довго, її розвиток в Україні на даний час не розглядає герменевтичний підхід як спосіб підвищення ефективності викладання медіаосвіти для дітей та підлітків. Отже, завданням дослідження – на основі українських та англомовних досліджень, пояснити масштаби проблеми впливу соціальних мереж та з'ясувати роль герменевтичного підходу до педагогіки у розвитку медіаосвіти, а також у формуванні медіаграмотності дітей та підлітків.

У традиційному суспільстві інформація про світ передається дитині «з рук у руки», в системі спільного переживання подій, на основі спільного чуттєвого досвіду. У сучасному світі особистість розвивається невід'ємно від медіа, які її оточують. Медіа, у широкому розумінні, – це система або інститут суспільства, який забезпечує й опосередковує обіг інформації між учасниками. Нині ми живемо у світі, де людство має безліч нових способів передавання інформації, крім безпосередньої присутності в спільному часопросторі, і у такий спосіб виникає проблема медіасоціалізації. Беручи до уваги цей факт, науковці виокремили новий тип соціалізації особистості – медіасоціалізацію [5, С. 42]. Саме поняття «соціалізація» означає процес входження дитини у світ дорослих – суспільство, засвоєння його структури, законів існування і способів перетворення [3, С. 63]. Відповідно, медіасоціалізація – це процес засвоєння індивідом певної системи знань, норм і цінностей, які дозволяють йому розуміти, перетворювати та фільтрувати потік медіа-інформації.

У класичному значенні, соціальна мережа – це соціальна структура, утворена індивідами або організаціями. Вона відображає різноманітні зв'язки між ними через різноманітні соціальні взаємовідносини, починаючи з випадкових знайомств і закінчуючи тісними родинними зв'язками. Проте у сучасному інформаційному суспільстві діти та підлітки розуміють це поняття як інтернет соцмережу, тобто «веб-сайт або іншу службу у Веб, яка дозволяє користувачам створювати публічну або напівпублічну анкету та миттєво обмінюватись інформацією за допомогою мережі Інтернет» [8].

На жаль, для сучасної педагогіки загалом та зокрема для медійної характерними є складні взаємовідносини складових характеристик педагогічного знання та мовної форми їх вираження. На даному етапі розвитку, медійна педагогіка та медіаосвіта все ще опираються на технократичні положення навчання. Сутність технократичного бачення полягає у тому, що мету навчання розглядають як окрему ціль, абсолютно вирвану із контексту та відірвану від реального життя [4, С. 4]. Такий спосіб подання інформації може бути прийнятним для дослідження медіаосвіти як науки та наукової дисципліни. Проте для дітей та підлітків, які щодня стикаються з безперервним потоком корисної і шкідливої інформації, додатковий потік інформації не принесе жодної користі. Ми вважаємо, що неможливо підвищити рівень медіаграмотності молодого покоління за допомогою «сухої» теорії, наповненої складними науковими термінами, тому потрібно впроваджувати новий підхід до викладання медіаосвіти – герменевтичний.

Герменевтика – це теорія розуміння, вчення про розуміння та інтерпретацію текстів, що містять у собі смислові зв'язки, вчення про передумови і засоби такого розуміння. Герменевтика основну увагу зосереджує на вивченні особливостей гуманітарного знання, засобах його досягнення, на виявленні подібності і відмінності пізнання (пояснення) і розуміння [3, С. 52]. Існують різноманітні способи ставлення людини до світу, і науково-теоретичне засвоєння є лише одним із них, тому спосіб пізнання, зв'язаний з поняттями науки і наукового методу, не є ані єдиним, ані універсальним. Саме тому особливої актуальності набувають ідеї педагогічної герменевтики як теорії і практики, науки і мистецтва розуміння і інтерпретації педагогічних знань, що має на меті якнайповніше і глибоке розуміння цих знань з урахуванням соціально-культурних традицій, рефлексивного осмислення емоційно-духовного досвіду людства і особистого духовного досвіду суб'єкта розуміння.

Отже, у сучасному світі, де людство має безліч нових способів передавання інформації, особистість розвивається невід'ємно від медіа, які її оточують. Медіаосвітою вважають частину освітнього процесу, спрямованого

на формування в суспільстві медіакультури, з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій. Потрібно пам'ятати про те, що медіаосвіта і сама, з певної точки зору, є видом медіа, а тому теж послуговується їх законами. Перспективу подальших досліджень ми бачимо у перегляді матеріалів для вивчення медіаосвіти як дисципліни у школах з метою спростити виклад матеріалу та використати принципи теорій медіа та герменевтичної педагогіки. Так, наприклад, положення ін'єкційної теорії про те, що медіаповідомлення розробляють за певною стратегією для досягнення бажаних результатів, можна ефективно використати для підвищення рівня медіаграмотності дітей та підлітків. На нашу думку, «стратегією» у випадку медіаосвіти повинно бути використання герменевтичних положень з урахуванням особливостей кінцевої аудиторії – дітей та підлітків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. – К.: Либідь, 1997. – 206 с.
2. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: підручник / І. М. Дичківська. – 2-ге вид., доповн. – К.: Академвидав, 2012. – 349 с.
3. Закирова А. Ф. Педагогическая герменевтика. – М.: Издат. дом Ш. Амонашвили. 2006. – 328 с.
4. Закирова А.Ф. Методы педагогической герменевтики как средство гуманитаризации педагогического знания // Образование и наука. 2009. – № 1 (58) – С. 3-13.
5. Іванов В. Ф. Медіаосвіта та медіаграмотність: визначення термінів / В. Ф. Іванов, О. Я. Шкоба // Інформаційне суспільство. – 2012. – Вип. 16. – С. 41-52
6. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.mediasapiens.ua/material/konceptsiya-vprovadzhennya-mediaosviti-v-ukrayini>
7. Шабунова А. О. Вплив медіаосвіти на формування особистості в умовах інформаційного суспільства / А. О. Шабунова // Вісник НТУУ «КПІ».

- Філософія. Психологія. Педагогіка : збірник наукових праць. – 2009. – № 2(26). – С. 153–157.
8. Center for Media Literacy. (2015). Empowerment through education. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.medialit.org/readingroom/empowerment-through-education>
  9. D. Magolis & A. Briggs A Phenomenological Investigation of Social Networking Privacy Awareness through a Media Literacy Lens / David Magolis and Audra Briggs // *Journal of Media Literacy Education* – 2016 – № 8 (2), pp. 22 – 34
  10. E. Rasmussen et al, Predicting Parental Mediation Behaviors: The Direct and Indirect Influence of Parents' Critical Thinking About Media and Attitudes about Parent-Child Interactions / Eric C. Rasmussen, Shawna R. White, Andy J. King // *Journal of Media Literacy Education* – 2016 – №8 (2), pp. 1-21
  11. European Parliament resolution of 16 December 2008 on media literacy in a digital world (2008/2129(INI)) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=/EP//TEXT+TA+P6-TA-2008-0598+0+DOC+XML+V0//EN>.
  12. Pillig, M, 'Academic words and academic capitalism' Keynote Speech: *Discourse, Communication, Conversation*, Loughborough University, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://wwwstaff.lboro.ac.uk/~ssca1/DCconf2012/DC2012home.html>
  13. Recommendations Addressed to the United Nations Educational Scientific and Cultural Organization UNESCO // *Education for the Media and the Digital Age*. – Vienna: UNESCO, 1999. – P. 273-274 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://edu.of.ru/medialibrary/>
  14. Renee Hobbs and Amy Jensen The Past, Present, and Future of Media Literacy Education // *Journal of Media Literacy Education* – 2009 – №1, pp. 1 – 11
  15. Steven Holiday and Rebecca L. Densley // *Journal of Media Literacy Education* – 2016 – №8 (2), pp. 1 – 21